

ÖSBY 2

Mangårdsbyggnad ifrån c:a 1880- talet

Ösby 2, som fick stadsägo numret 962, flyttades mellan 1896 till 1898 ifrån platsen öster om Ösby 1, vilket var en akademigård ifrån början av 1600-talet, då den blev skänkt i Kunglig donation till Uppsala Akademi. Den bestod av mellan 5-7 hus som flyttades, så det måste ha varit ett stort arbete, till söder om gamla Köpings-vägen.

Uppsala Akademi ansökte om Laga Skifte 1895 och en Resolution hos "Konungens Befallningshafvande i Westmanlands län" angående detta lästes upp i Lundby Kyrka söndagen den 13 oktober 1895 (se bilaga 1) och även i Dingtuna Kyrka.

Det första sammanträdet angående skiftet ägde rum i Rusthållet Ösby den 28 oktober 1895 och närvarande var dess ägare Kyrkovärden Anders Eriksson, arrendatorn på akademigården C Andersson samt för Uppsala Universitet Häradshövdingen H Sjöberg. Som gode män var kallade Gustaf Alfred Gustafsson i Boda och Oskar Karlsson i Froby Dingtuna.

Det blev en hel del olika tyckanden om var gården skulle placeras och ett antal sammanträden krävdes för att komma överens om läget samt om vissa ersättningar för dels brunnsgrävning, brobygge över diket vid landsvägen samt ersättning för gödsel och dikning.

När det gällde läget av gården så ansåg Eriksson på Ösby att den skulle placeras i det sydöstra hörnet av ägorna medans Akademien ansåg att den skulle ligga i nordöstra delen, då åkerjorden i sydöstra delen till största delen utgjordes av hård jord. Jorden i nordöstra delen bestod även av ängsjord så de menade då på att fördelningen mellan hård- och ängsjord skulle bli mera rättvis.

Det sista sammanträdet ägde rum den 23 januari 1896 där man enades om att placeringen skulle vara i nordöstra hörnet av ägorna samt om ersättningarna. A Eriksson yrkade på 300 kr i gödselersättning men fick 150 kr samt erhöll 80 kr i dikningsersättning istället för 160 kr.

Grävningen av brunnen värderades till 45 kr varav A Eriksson betalar 33 kr och Universitetet bidrar med 12 kr. Brobygget över "aflopps grafven" till gården beräknades till 40 kr varav A Eriksson betalar 29,34 kr. Han fick även betala 5 kr för träd på den gamla tomten.

Tillträdet (se bilaga 2)bestämde till våren 1896 på "tillträdesjorden", alltså den nya jorden för akademigården, och den övriga jorden tillträdes i höst efter grödan är bärgad. Detta beroende på kompensation för avdragen gödselersättning. Flyttningen skulle ske under två år och vara klar 1898. Utflyttnings- draget betalades till sin första hälft 1 maj 1897 och den andra hälften 1 maj 1898.

Vem som var arrendator vid själva flytten framgår inte riktigt, kanske det var C. Andersson som var den siste under flytten. Vad man kan få fram i församlingsboken så verkar det som A. Erikssons son John Reinhold Eriksson född 18580307 är arrendator på Ösby 2. Anders Eriksson avlider 19030405 och i Västmanlands Läns Kalender över gårdarna i länet 1901, så står John Reinhold som arrendator på både Ösby 1 och 2. Detta verkar tyda på att han övertager Ösby 1 efter sin far och sedan arrenderar Ösby 2.

Den arrendator som sedan dyker upp i församlingsboken över Lundby 1908-1923 är Gustaf Edvard Falk ifrån Dingtuna som var gift med Edit Kristina Johansson ifrån Säby. De kom till Ösby 2 ifrån Tillberga 28 maj 1919. John Reinhold flyttar ifrån Ösby , enligt FSB, 1918 så han brukade säkert jorden före Falk. Edvard Falk kallades allmänt i socknen för "Falk på gårdet" , var väl ett sätt att skilja honom ifrån Falk i Krista,

Edvard Falk med hustru Edit

Edvard Falk med hustru flyttade ifrån gården 30 mars 1933, och han efterträddes av Johan August Johansson med hustru Karin de kom ifrån Nedervi i Lillhärad som arrendator till gården 1/4 1933. Johan August och Gustaf Falks hustru Edit var syskon och när August flyttade ifrån Nedervi så flyttade Gustaf ifrån Ösby 2 till Nedervi, de bytte alltså gårdar. August och Karin fick 2 döttrar, Ann-Marie och Maj-Britt. August blev alltså den sista som brukade gården fram till någon gång i början på 1970-talet, då jorden arrenderades ut till andra gårdar runt om kring samt 1981 så jämnades gården med marken. På dess plats finns idag, i skrivande stund, 2016-2017, ett stort ställverk. Så Ösby 2 blev inte långlivad. Karin Johansson avled 6 februari 1965 och hennes make August den 19 januari 1974.

August Johansson med hustru Karin

- Källor: Astrid Söderholms Gårdarna i Lundby.
Lantmäteriet: Utdrag ur protokoll laga skifte 1895.
Privata bilder.
Församlingsbok Lundby AII:2.*
- Bilaga 1: Resolution ansökning laga skifte 1895.
Bilaga 2: Tillträdesprotkoll.
Bilaga 3: Förteckning priser, mtrl och dagsverken vid flytt*

Bild på gården ifrån söder någon gång 1930-40 talet

Flygfoto över gården, okänd tidpunkt

*Västerås
2017-02-10
Leif Björkström*

Bilaga 1

Lit. A

RESOLUTION.

Konungens Befallningshafvande i Westmanlands län gör veterligt, att som Upsala Universitet genom dess ombudsman vice Häradshöfdingen H. Sjöberg härstädes gjort ansökan om förordnande för vice Kommissions Landtmätaren W. Graan att förrätta laga skifte å Osby hemmans skiftelag i Lundby socken;

alltså och då öfriga vederbörande, hvilkas rätt kunde vara af den föreslagna förrättningen beroende, underlåtit att inom den i laga ordning kungjord, numera tilländalupen tid hit inkomma med yttrande, huruvida de förenade sig med sökanden i valet af förrättningsman och sålunda lönat ansökningsen obestridd, varder vice Kommissions- landtmätaren Graan härigenom förordnad att berörda förrättning i laga ordning verkställa; och förbjudes delegarne vid påföljd, som lag stadgar för missbruk af rätt i samfärd skog och mark, att efter verkställd gradering af de egor, som skola skiftas, flåhaka eller skumplöja och derefter bränna jorden eller bortföra matjord, äfvensom att skogen till afsalu eller svedjande och torfmosse annorledes än till husbehof nyttja, intilldess förrättningen blifvit avslutad och tillträde af lotterna skett, samt, derest ersättningen för ståndskog, plantering eller bränntorfmosse varder, jemlikt 101 § i Kongl. Maj:ts förnyade nå-diga stadga om skiftesverket i riket den 9 november 1866, genom förrättning efter skiftets avslutande bestämd, samma förrättning vunnit laga kraft, i händelse af besvär, ersättningen blifvit genom laga kraft egande beslut fastställd, börande detta förbud genom förrättningsmannens försorg kungöras från predikestolen i Lundby sockens kyrka på samma gång, som kungörelsen om förrättningens början:

Westerås slott i Landskansliet den 11 Oktober 1895.

Fredrik Hedenstierna.

/ Edoard Funok.

Uppläst från predikestolen i Lundby sockens kyrka söndagen den 13 Oktober 1895; betygär

Daniel Johanson.

Bilaga 2

§ 29.

År 1896 den 23 Januari instälde sig undertecknad v. Kommissions Landtmätare åter i Ösby för att avsluta det härstädes pågående laga skiftet och instälde sig tillfölje af bestämmelsen i föregående §. Gode Männen G. A. Gustafsson i Boda och Oskar Karlsson i Froby samt delegarne Kyrkovärden A. Ericsson och Accademins Ombudsman Håradshöfdingen Herr H. Sjöberg för Kyrkoherde bostället och Kanick Lundby tillstädeskom ej någon.

§ 30.

Tiden för tillträdet bestämdes så, att tillträdet sker med plogen af trädesjorden i vår, den öfriga jorden tillträdes i höst, efter sedan grödan är afbergad.

§ 31.

Utflyttningen skall vara verkställd till 2 år efter sedan fastställelsen å skiftet blifvit meddelad, Utflyttningsbidraget skall betalas i sta hälften i 1^{sta} Maj 1897 och den andra hälften i 1^{sta} Maj 1898.

§ 32.

Kyrkovärden A. Ericsson skall emottaga och qvittera alla till laga skiftet hörande handlingar.

§ 33.

Kyrkovärden Ericsson yrkade ersättning i gödsel 300 kronor samt diknings-ersättning 160 Kr. 05 öre och då Jordägarna ej kunde förena sig i denna fråga öfverlade förrättningsmännen till följande beslut se bil litt E.

§ 34.

I brunnsgräfningshjälp skall kyrkovärden lemna till Universitetet 33 kr. hvilka skola erläggas vid företa afbetalning af utflyttningsbidraget. Universitetets bidrag blir då 12 kr enligt delningsgrund, då hela brunnen värderas till 45 kronor.

§ 35.

Rörande brobyggnad öfver aflopps grafven vid landsvägen upptogs denna kostnad till 40 kronor hvilket fördelas så att Kyrkovärden A. Ericsson betalar 29.34 öre och skall denna ersättning utgå på samma gång som sista utflyttningsbidraget.

§ 36.

Kyrkovärden A. Ericsson anförde missnöje med att han blef ålagd att deltaga brunns gräfningen med 33 Kr. utan ville han blott betala för 4 öresland och hänvisades han att anföras besvär i sammanhang med skiftet i sin helhet.

§ 37.

Kyrkovärden A. Ericsson erbjöd 5 kronor för Universitetets träd å gamla tomten och antogs detta bud af Universitetets Ombudsman.

§ 38.

Som ej vidare var att handlägga eller till protokollet anföras förklarades detta laga skifte med tillhörande egoutbyten avslutat med tillkännagifvande att den med detsamma missnöjd äger vid talans förlust inom sextio dagar från denna dag sina besvär ingifva till Herr Ordföranden i Tuhundra härads Egodelnings Rätt.

Ösby den 23 Januari 1896

På Embetets vägnar

Wilhelm Graan.

Bilaga 3

Förteckning över priser på material och dagsverken vid flytten av academigården

§ 26.

För den blifvande utflyttningen af Accademi gården beständes följande priser å dagsverken och materialier:

1	timmer 32 fot långt 8 tum i topp hemkört	4. kr.
1	tolft plank 2 1/2 tum	12.-
1	" " 1 1/2 "	9.-
1	" bräder	6.-
100	murtegel	5.20
100	taktegel	5.20
1	hektoliter kalk	1.00
1	lass sand	2.00
1	tolft läckt	1.50
1	lass sågspån	4.-
1	tjog halm å 40 ltt	5.-
1	" raft	3.-
1	Öko och karl	4.-
1	timmer karl	2.-
1	mansdagsverke	1.50
1000	spik 1/2 3tum, 1/2 4tum	1.75
1	lass lera	0.75

§ 27.

Härefter företogs värderingen af den kostnad som erfordras för Accademi gårdens utflyttning till Ägofiguren N: 340.

§ 28.

Då ej mera nu kunde göras bestämde Upsala Universitets Ombudsman och Kyrkovården A. Ericsson att dagens protokoll skall justeras vid näs-